

**O‘ZBEKISTON RESPUBLIKASI
OLIY TA’LIM, FAN VA INNOVATSIYALAR VAZIRLIGI
FARG‘ONA DAVLAT UNIVERSITETI**

«TASDIQLAYMAN»

Farg‘ona davlat universiteti rektori
_____ B.Shermuhammadov

“___” _____ 2023-yil

70110501 – Ta’lim va tarbiya nazariyasi va metodikasi (boshlang‘ich ta’lim)
yo‘nalishi bitiruvchilari uchun mutaxassislik fanlararo

**YAKUNIY DAVLAT ATTESTATSIYASI
DASTURI**

Bilim sohasi:	100000 – Gumanitar soha
Ta’lim sohasi:	110000 - Pedagogika
Mutaxassislik:	70110501 – Ta’lim va tarbiya nazariyasi va metodikasi (boshlang‘ich ta’lim)

Ushbu dastur O‘zbekiston Respublikasi Oliy va o‘rtalik maxsus ta’lim vazirligining 2009 yil 22 maydagi 160 son buyrug‘i bilan tasdiqlangan “O‘zbekiston Respublikasi oliy ta’lim muassasalarini bitiruvchilarining yakuniy davlat attestatsiyasi to‘g‘risida NIZOM” (hozirga qadar mazkur Nizomga bir necha bor o‘zgartirishlar kiritilgan bo‘lib, so‘ngi o‘zgarish 2021 yil 10 noyabrdagi 26-sonli buyrug‘iga asosan bo‘lgan)ga asosan ishlab chiqildi.

Mutaxassis chiqaruvchi kafedra Boshlang‘ich ta’lim uslubiyoti kafedrasini bo‘lib, dastur Boshlang‘ich ta’lim uslubiyoti kafedrasining 2023-yil 29-avgustdagidan kafedra yig‘ilishida muxokama qilingan, pedagogika va psixologiya fakultetining 2023-yil 30-avgustdagidan Kengashida muhokama qilingan. Universitet kengashining 2023-yil ____-avgustdagidan 1-sonli yig‘ilishida tasdiqlangan.

Tuzuvchilar:	I.Xoldarova - f.f.f.d., dotsent boshlang‘ich ta’lim kafedrasini mudiri M.Gafurova – p.f.f.d., boshlang‘ich ta’lim uslubiyoti kafedrasini katta o‘qituvchisi B.Qurbanova - f.f.n., boshlang‘ich ta’lim kafedrasini dotsenti
Taqrizchilar:	O‘.Asqarova - ped.fan.dok., NamDU dotsenti F.O’ranova - ped.fan.nom., FarDU dotsenti

KIRISH

Mazkur dastur 70110501 – Ta’lim va tarbiya nazariyasi va metodikasi (boshlang‘ich ta’lim) ta’lim mutaxassisligi bitiruvchilarining ikki yil mobaynida mutaxassislik fanlarini o‘qib o‘zlashtirganlik darajasini aniqlash uchun o‘tkaziladigan Yakuniy Davlat Attestatsiyasi sinovlari bo‘yicha ishlab chiqilgan.

YAKUNIY DAVLAT ATTESTATSIYASI o‘tkaziladigan fanlar tarkibi:

1. Boshlang‘ich ta’lim fanlari nazariyasi (mutaxassislik fan)
2. Mutaxassislik fanlarni o‘qitish metodikasi (tanlov fan)
3. Pedagogik kompitentlik (mutaxassislik fan)
4. Boshlang‘ich ta’lim metodologiyasi (mutaxassislik fan)
5. Pedagogik tadqiqotlarda statistik metodlar (tanlov fan)

BOSHLANG‘ICH TA’LIM FANLARI NAZARIYASI fanining mazmuni

1-modul. Ona tili nazariyasi qismi bo‘yicha

Tilning sistema ekanligi. Sistema va struktura. Til sistemasining ichkituzilish xususiyati. Fonetika va fonologiyaga oid g‘oyalar. Rus va chet el fonologik maktablari. O‘zbek (rus) tilshunosligida fonetika va fonologiya. Fonetikaning tadqiqot aspektlari. Fonologiya va fonemika. Fonemalarning differensial va integral belgilari. Fonologik oppozitsiya va korrelyasiya. O‘zbek (rus) tilshunosligida fonemalarning tasnifi va tavsifi. Unlilar tasnifi. Undoshlar tasnifi. Fonetik hodisalar. Prosodika. Sillabema. Aksentema. Intonema. Morfonlogiya haqida umumiylar. O‘zak va affiksal morfemalarning fonologik strukturasi. Morfonologik alternatsiyalar. So‘z turkumlaridagi morfonologik alternatsiyalar. Leksikologiyaning asosiy tushunchalari va tahlil usullari. Sistem leksikologiya va tarixiylik. Leksema va so‘z ta’rifi. Leksema va so‘zning tuzilish turlari. Leksemaning mazmuni. Semema va sema tushunchalari. Morfologiya va uning boshqa tilshunoslik bo‘limlari bilan munosabati. Morfologiyaning o‘rganish birligi. So‘z va so‘z turkumlarining semantik tasniflari. Otlarning semantik guruhlari. Sifatlarning ma’no jihatidan tasnifi. Sonning semantik tasnifi. Olmoshning ma’no jihatidan tasnifi. Morfologik kategoriylar tahlili. Kelishik kategoriysi. Son kategoriysi. Kesimlik kategoriysi. Nisbat kategoriysi. Egalik kategoriysi. Qiyo slash kategoriysi. Fe’l va ravishlarning semantik tasnifi. Sintaksis predmeti. Sintaktik birliklar tarkibi. Gapning mazmuniy tuzilishi. Gap semantikasining propozitiv aspekti. Sintagmatika. Predikat. Sodda gapning predikat xarakteriga ko‘ra tiplari. Gapning modal aspekti. Gapning kommunikativ aspekti. Gapning aktual bo‘linishi. Gapning presuppositiv aspekti. Qo‘shma gap turlarining grammatick va semantik tuzilishi.

2-modul. Matematika nazariyasi qismi bo‘yicha

Matematik analiz: haqiqiy sonlar to‘plami. Chegaralangan sonli to‘plamlar: Yuqorida va quyidan chegaralangan to‘plamlar, ularning chegaralari. Oraliqlar. Funksiya va uning berilish usullari. Sonli ketma-ketlik va uning limiti. YAqinlashuvchi ketma-ketliklarning xossalari. Oraliq o‘zgaruvchining limiti haqidagi teorema. YAqinlashish prinsipi: Monoton ketma-ketlikning limiti, e soni. Ichma-ich joylashgan segmentlar prinsipi, qismiy ketma-ketlik. Boltsano-Veershtrass teoremasi. Ketma-ketlik yaqinlashishning Koshi kriteriyasi. Aniqmasliklar va ularni ochish. Funksiyaning limiti. Ikki funksiya yig‘indisi, ko‘paytmasi va bo‘linmasining limiti. Murakkab funkciyaning limiti. Monoton funkciyaning limiti. Ajoyib limitlarni hisoblashga doir misollar. Koshi kriteriyasi. Funkg‘siyaning uzluksizligi. Funksiyaning to‘plamda uzluksizligi. Kesmada uzluksiz bo‘lgan funkciyaning xossalari. Hosila, uning geometrik va mexanik ma’nolari. Egri chiziq urinmasi va normalining tenglamalari. Differensiallanuvchi funkciyaning uzluksizligi. Teskari funkciyaning hosilasi. Differensiallanuvchanlik va differensial. Differensialning geometrik ma’nosи. Differensial formasining invariantligi. Funkciyaning parametrik berilishi va uni differensiallash. Yuqori tartibli hosilalar va differensiallar. Asosiy teoremlar. Lopital qoidasi. Funksiyani to‘la tekshirish va grafigini chizish.

Boshlang‘ich funksiya va aniqmas integral. Aniqmas integral va uni topishning usullari: o‘zgaruvchini almashtirish, bo‘laklab integrallash, eng sodda irratsional funkciyalarni integrallash, ba’zi trigonometrik funkciyalarni integrallash. Aniq integral va uning mavjudlik shartlari. Aniq integralning tatbiqlari. Tekis figura yuzi. Fazoviy figura hajmi. Tekis egri chiziq yoyining uzunligi. Aylanish jismi sirtining yuzini hisoblash. Xosmas integral tushunchasi. Integrallash sohasi chegaralanmagan xosmas integral. Chegaralanmagan funktsiyaning xosmas integrali. Sonli qator va uning yaqinlashuvchanligi. Funksiyonal ketma-ketliklar va qatorlar, ularni differensiallash, integrallash. Ko‘p o‘zgaruvchili funkciyalar. Xususiy hosilalar. Oddiy differensial tenglamalar, ular bilan bog‘liq tushunchalar.

Algebra va sonlar nazariyasi: mulohazalar ustida amallar. Mulohazaviy formulalar. Predikatlar va kvantorlar. Predikatli formulalar. To‘plam, to‘plamlar ustida amallar. Algebraik amal. Algebra. Algebraclar gomomorfizmi va uning turlari. Gruppa, halqa, maydon. Algebraik sistemalar. Kompleks sonlar maydoni. Chiziqli tenglamalar sistemasi. Matritsalar. Matritsaning teskarilanish shartlari. O‘rniga qo‘yishlar gruppasi. Determinantlar, xossalari. Kramer formulasi. Chiziqli tengsizliklar sistemasi. Vektor fazolar. Vektor fazo bazisi va o‘lchovi. Chiziqli qobiq, chiziqli ko‘pxillik. Evklid fazolar, ularning izomorfizmi. n -o‘lchovli affin fazolari. Ortogonal bazis. Ortogonal to‘ldiruvchi. Chiziqli akslantirishlar va operatorlar. Chiziqli almashtirishlarning xos sonlari va xos vektorlari.

Butun sonlar halqasida bo‘linish munosabati. Tub sonlar. Arifmetikaning asosiy teoremasi. Eng katta umumiyl bo‘luvchi. Eng kichik umumiyl karrali. Evklid

algoritmi va uning tatbiqlari. Sistematik sonlar. Taqqoslama, chegirmalar halqasi. Bir o‘zgaruvchili birinchi darajali va yuqori darajali taqqoslamalar. Sonning tartibi.

Bir o‘zgaruvchili ko‘phadlar. Bezu teoremasi. Algebraning asosiy teoremasi. Algebraik va transsident sonlar. Maydonning algebraik kengaytmasi. Algebraik sonlar maydoni. Tenglamalarni radikallarda echish.

Geometriya: vektorlar ustida amallar. Vektor fazo. Koordinata sistemalarini almashtirish. Affin, dekart va qutb koordinatalar sistemalari. Koordinatalarni bog‘lovchi tenglama va tongsizliklar. Algebraik chiziqlar va ularning tartibi. Almashtirishlar gruppasi. Tekislikdagi harakatlar klassifikatsiyasi. Geometrik figuralarning simmetriya gruppasi. O‘xshash almashtirishlar gruppasi va uning gruppaoisti. Tekislikdagi affin almashtirishlar. Fazodagi koordinatalar metodi. Koordinatalarni bog‘lovchi tenglama va tongsizliklarning geometrik ma’nosи. Fazoda tekislik va to‘g‘ri chiziq. Ellips. Giperbola. Parabola. Ikkinci tartibli chiziqlarning direktrisalari va fokuslari. Ikkinci tartibli chiziqlarning umumiy tenglamasi. Ikkinci tartibli silindrik va konus sirtlar. Aylanma sirtlar. Sirkul va chizg‘ich yordamida yasash postulatlari. Maktab geometriya kursidagi yasashga doir masalalar. Tekislikdagi geometrik yasashlarning turli metodlari. Sirkul va chizg‘ich yordamida echilmaydigan klassik masalalar. Tekis va fazoviy figuralarning parallel proeksiyadagi tasvirlari. Evklid geometriyasi. N.I.Lobachevskiy va uning geometriyasi. Gilbert aksiomalar sistemasi. Aksiomalar sistemasining interpretatsiyasi. Aksiomalar sistemasining zidsizligi, erkinligi va to‘liqligi. Maktab geometriya kursining aksiomatikasi haqida tushuncha.

3-modul. Mehnat ta’limi nazariyasi qismi bo‘yicha:

Mehnat ta’limi va tarbiyasining psixologik-pedagogik asoslari. Mehnat ta’limi va tarbiyasining jamiyatda tutgano‘rni. Mehnat ta’limini umumta’lim fanlar bilan aloqasi.

Mehnat ta’limi va tarbiyasining metodologiyasi. Mehnat ta’limi va tarbiyasining ilmiy-nazariy asoslari. Mehnat ta’limi nazariyasining ijtimoiy-tarixiy xususiyatlari. Mehnat ta’lim va tarbiyasining umumdidiktik va uzviylik tamoyillari.

Mutafakkirlar merosida mehnat tarbiyasining targ‘ib etilishi. Allomalar ijodida shaxs kamolatini shakllantirish g‘oyalari. Mehnat ta’limi va tarbiyasida mutaffakirlar merosiga ilmiy-ijodiy yondashuv.

O‘quvchilar mehnati faoliyatining turlari. Mehnat jarayonida tejamkorlik xislatlarini shakllanishi. Mehnat ta’limida o‘quvchilarning ijodiy qobiliyatlarini shakllanishi.

Kasb tanlashda mehnat tarbiyasining o‘rni. Mehnat ta’limi va tarbiyasida kasb turlari va guruhlari. O‘quvchilarni kasb-hunarga yo‘naltirish tizimi.

Boshlang‘ich mehnat ta’lim-tarbiyasi tizimida umuminsoniy qadriyatlar. Mehnat tarbiyasida xalq an‘analarining pedagogik-psixologik xususiyati. Mehnat tarbiyasida xalq hunarmandchilik turlari. Kasb-hunarga yo‘naltirishda mehnat an‘analaridan foydalanish.

4-modul. Tabiatshunoslik nazariyasi qismi bo‘yicha:

Tabiiy fanlar konsepsiysi. Tabiiy fanlar nazariyasi. Tabiatning bir butun yaxlit tizim asosda rivojlanishi. Tabiatshunoslik fanining ahamiyati va uning rivojlanish bosqichlari, Fanning tabiatshunoslik va dunyoni ilmiy o‘rganishdagi o‘rni. Tabiatshunoslik - tabiiy bilimlar asosi. Hayot haqidagi tushunchalar, hozirgi zamon biologiyasi hayotning paydo bo‘lishi haqidagi falsafiy tushunchalar. Tabiatshunoslikning fizikaviy konsepsiysi. Nisbiylik nazariyasi. Fazo va vaqt.

Yer qatlami (Litosfera). Yer qatlamining tarkibi (tog‘ jinslari). Relef. Tekisliklar, tog‘lar. Relefni o‘zgarturuvchi endogen va ekzogen omillar. Yer plitalarning harakati.

Dunyo okeani (Gidrosfera). Dunyo okeani. Okean suvlarining xususiyatlari va harakati. Quruqlikdagi suvlar. Qo‘llar, daryolar, botqoqliklar, muzliklar va er osti suvlar. Yog‘inlar (yomg‘ir, qor, tuman va shudring)

Biosfera organizmlarning tarqalishi, ekologik omillar. Biosfera haqida ta’limot. Hujayraning tuzilishi, funksiyasi. Genetika va evolyutsion nazariyalar. Hozirgi zamon antropologiyasi. O‘simgliklarning kelib chiqish. Tabiatda moddalar almashinushi va tuproq hosil bo‘lish jarayonlari. Biosferadagi tirik moddaning ahamiyati. Moddalarning biosferada aylanishi. Dunyo iqlimidagi global muammolar.

Demografiya, insonning yashash muhiti. Dunyodagi demografik muammolar. Dunyo aholisi. Aholining dini milliy etnik xususiyati. Aholining joylashuvi. Demografik portlash tushunchasi. O‘zbekiston aholisining tadrijiy o‘sishi. Demografik siyosat.

Ekologiya, ma’naviyat va jamiyat. Ekologiya va inson salomatligi, atrof-muhitning global muammolari. Chuchuk suv tanqisligi muammosi. Atmosferaning ifloslanishi. Tuproq qatlamining zaharlanishi. Oziq-ovqat muammosi. Inson salomatligi.

MODUL BO‘YICHA SAVOLLAR:

1.Tilning sistema ekanligi. Sistema va struktura. Til sistemasining ichkituzilish xususiyati.

2.Fonetika va fonologiyaga oid g‘oyalar. Rus va chet el fonologik maktablari. O‘zbek (rus) tilshunosligida fonetika va fonologiya.

3.Fonetikaning tadqiqot aspektlari. Fonologiya va fonemika.

4.Fonemalarning differensial va integral belgilari. Fonologik oppozitsiya va korrelyatsiya.

5.O‘zbek (rus) tilshunosligida fonemalarning tasnifi va tavsifi. Unlilar tasnifi.Undoshlar tasnifi. Fonetik hodisalar. Prosodika. Sillabema. Aksentema. Intonema.

6.Morfonologiya haqida umumiy ma’lumot. O‘zak va affiksal morfemalarning fonologik strukturasi.

7.Morfonologik alternatsiyalar. So‘z turkumlaridagi morfonologik alternatsiyalar.

8.Leksikologiyaning asosiy tushunchalari va tahlil usullari. Sistem leksikologiya va tarixiylik. Leksema va so‘z ta’rifi. Leksema va so‘zning tuzilish turlari. Leksemaning mazmuni. Semema va sema tushunchalari.

9.Morfologiya va uning boshqa tilshunoslik bo‘limlari bilan munosabati. Morfologiyaning o‘rganish birligi.

10.So‘z va so‘z turkumlari. So‘z turkumlarining semantik tasniflari. Otlarning semantik guruhlari.

11.Otning yasalishi.Otlarning tuzilish jihattdan turlari.

12.Otlarning aloqa-munosabat kategoriyalari.

13.Sifatlarning ma’no jihatidan tasnifi.

14.Sifatning yasalishi.

15.Sonning semantik tasnifi.

16.Olmoshning ma’no jihatidan tasnifi.

17.Morfologik kategoriyalar tahlili. Kelishik kategoriyasi. Son kategoriyasi.

18.Kesimlik kategoriyasi.

19.Nisbat kategoriyasi.

20.Egalik kategoriyasi.

21.Qiyoslash kategoriyasi.

22.Fe’l so‘z turkumi sifatida.

23.Fe’llarning nisbat, mayl kategoriyasi.

24.Fe’llarning shaxs-son kategoriyasi

25.Fe’llarning vazifadosh shakllari

26.Fe’l va ravishlarning semantik tasnifi.

27.Sintaksis predmeti. Sintaktik birliklar tarkibi. Gapning mazmuniy tuzilishi.Gap semantikasining propozitiv aspekti. Sintagmatika. Predikat. Sodda gapning predikat xarakteriga ko‘ra tiplari.

28.Gapning modal aspekti. Gapning kommunikativ aspekti. Gapning aktual bo‘linishi. Gapning presuppositiv aspekti. Qo‘shma gap turlarining grammatick va semantik tuzilishi.

2-modul. Matematika nazariyasi qismi bo‘yicha

1.Haqiqiy sonlar to‘plami. Chegaralangan sonli to‘plamlar: Yuqoridan va quyidan chegaralangan to‘plamlar, ularning chegaralari. Oraliqlar.

2.Funksiya va uning berilish usullari. Sonli ketma-ketlik va uning limiti. Yaqinlashuvchi ketma-ketliklarning xossalari.

3.Oraliq o‘zgaruvchining limiti haqidagi teorema.

4.Yaqinlashish prinsipi: Monoton ketma-ketlikning limiti, e soni. Ichma-ich joylashgan segmentlar prinsipi, qismiy ketma-ketlik. Boltsano-Veershtrass teoremasi.

5.Ketma-ketlik yaqinlashishning Koshi kriteriyasi. Aniqmasliklar va ularni ochish.Funksiyaning limiti. Ikki funksiya yig‘indisi, ko‘paytmasi va bo‘linmasining limiti.

6.Murakkab funksiyaning limiti. Monoton funksiyaning limiti. Ajoyib limitlarni hisoblashga doir misollar. Koshi kriteriysi.

7.Funkg'siyaning uzluksizligi. Funksiyaning to'plamda uzluksizligi. Kesmada uzluksiz bo'lgan funksiyaning xossalari.

8.Hosila, uning geometrik va mexanik ma'nolari. Egri chiziq urinmasi va normalining tenglamalari.

9.Differensiallanuvchi funksiyaning uzluksizligi. Teskari funksiyaning hosilasi. Differensiallanuvchanlik va differensial.

10.Differensialning geometrik ma'nosi. Differensial formasining invariantligi. Funksiyaning parametrik berilishi va uni differensiallash. Yuqori tartibli hosilalar va differensiallar.

11.Asosiy teoremlar. Lopital qoidasi. Funksiyani to'la tekshirish va grafigini chizish.

12.Boshlang'ich funksiya va aniqmas integral. Aniqmas integral va uni topishning usullari: o'zgaruvchini almashtirish, bo'laklab integrallash, eng sodda irratsional funksiyalarni integrallash, ba'zi trigonometrik funksiyalarni integrallash.

13.Aniq integral va uning mavjudlik shartlari. Aniq integralning tatbiqlari.

14.Tekis figura yuzi. Fazoviy figura hajmi. Tekis egri chiziq yoyining uzunligi. Aylanish jismi sirtining yuzini hisoblash. Xosmas integral tushunchasi. Integrallash sohasi chegaralanmagan xosmas integral. Chegaralanmagan funktsiyaning xosmas integrali.

15.Sonli qator va uning yaqinlashuvchanligi. Funksional ketma-ketliklar va qatorlar, ularni differensiallash, integrallash. Ko'p o'zgaruvchili funksiyalar.

16.Xususiy hosilalar. Oddiy differensial tenglamalar, ular bilan bog'liq tushunchalar.

17.Algebra va sonlar nazariyasi:mulohazalar ustida amallar. Mulohazaviy formulalar. Predikatlar va kvantorlar. Predikatli formulalar. To'plam, to'plamlar ustida amallar.

18.Algebraik amal. Algebra. Algebraclar gomomorfizmi va uning turlari. Gruppa, halqa, maydon. Algebraik sistemalar. Kompleks sonlar maydoni.

19.Chiziqli tenglamalar sistemasi. Matritsalar. Matritsaning teskarilanish shartlari. O'rniga qo'yishlar gruppasi. Determinantlar, xossalari. Kramer formulasi. Chiziqli tengsizliklar sistemasi.

20.Vektor fazolar. Vektor fazo bazisi va o'lchovi. Chiziqli qobiq, chiziqli ko'pxillik. Evklid fazolar, ularning izomorfizmi. n -o'lchovli affin fazolari. Ortogonal bazis. Ortogonal to'ldiruvchi.

21.Chiziqli akslantirishlar va operatorlar. Chiziqli almashtirishlarning xos sonlari va xos vektorlari.

22.Butun sonlar halqasida bo'linish munosabati. Tub sonlar. Arifmetikaning asosiy teoremasi. Eng katta umumiy bo'luvchi. Eng kichik umumiy karrali.

23.Evklid algoritmi va uning tatbiqlari. Sistematik sonlar.

24.Taqqoslama, chegirmalar halqasi. Bir o'zgaruvchili birinchi darajali va yuqori darajali taqqoslamalar. Sonning tartibi.

25.Bir o‘zgaruvchili ko‘phadlar. Bezu teoremasi. Algebraning asosiy teoremasi. Algebraik va transsident sonlar. Maydonning algebraik kengaytmasi. Algebraik sonlar maydoni. Tenglamalarni radikallarda echish.

26.Geometriya: vektorlar ustida amallar. Vektor fazo. Koordinata sistemalarini almashtirish. Affin, dekart va qutb koordinatalar sistemalari. Koordinatalarni bog‘lovchi tenglama va tengsizliklar.

27.Algebraik chiziqlar va ularning tartibi. Almashtirishlar gruppasi. Tekislikdagi harakatlar klassifikatsiyasi. Geometrik figuralarning simmetriya gruppasi. O‘xhash almashtirishlar gruppasi va uning gruppaosti. Tekislikdagi affin almashtirishlar.

28.Fazodagi koordinatalar metodi. Koordinatalarni bog‘lovchi tenglama va tengsizliklarning geometrik ma’nosи.

29.Fazoda tekislik va to‘g‘ri chiziq. Ellips. Giperbola. Parabola. Ikkinci tartibli chiziqlarning direktrisalari va fokuslari.

30.Ikkinci tartibli chiziqlarning umumiy tenglamasi. Ikkinci tartibli silindrik va konus sirtlar.

31.Aylanma sirtlar. Sirkul va chizg‘ich yordamida yasash postulatlari. Maktab geometriya kursidagi yasashga doir masalalar.

32.Tekislikdagi geometrik yasashlarning turli metodlari. Sirkul va chizg‘ich yordamida echilmaydigan klassik masalalar.

33.Tekis va fazoviy figuralarning parallel proeksiyadagi tasvirlari. Evklid geometriyasi. N.I.Lobachevskiy va uning geometriyasi. Gilbert aksiomalar sistemasi.

34.Aksiomalar sistemasining interpretatsiyasi. Aksiomalar sistemasining zidsizligi, erkinligi va to‘liqligi.

35.Maktab geometriya kursining aksiomatikasi haqida tushuncha.

3-modul. Mehnat ta’limi nazariyasi qismi bo‘yicha:

1.Mehnat ta’limi va tarbiyasining psixologik-pedagogik asoslari.

2.Mehnat ta’limi va tarbiyasining jamiyatda tutgan o‘rni. Mehnat ta’limini umumta’lim fanlar bilan aloqasi.

3.Mehnat ta’limi va tarbiyasining metodologiyasi. Mehnat ta’limi va tarbiyasining ilmiy-nazariy asoslari.

4.Mehnat ta’limi nazariyasining ijtimoiy-tarixiy xususiyatlari.

5.Mehnat ta’lim va tarbiyasining umumdidaktik va uzviylik tamoyillari.

6.Mutafakkirlar merosida mehnat tarbiyasining targ‘ib etilishi.

7.Allomalar ijodida shaxs kamolatini shakllantirish g‘oyalari.

8.Mehnat ta’limi va tarbiyasida mutaffakirlar merosiga ilmiy-ijodiy yondashuv.

9.O‘quvchilar mehnati faoliyatining turlari.

10.Mehnat jarayonida tejamkorlik xislatlarini shakllanishi.

11.Mehnat ta’limida o‘quvchilarning ijodiy qobiliyatlarini shakllanishi.

12.Kasb tanlashda mehnat tarbiyasining o‘rni.

13.Mehnat ta'limi va tarbiyasida kasb turlari va guruhlari. O'quvchilarni kasb-hunarga yo'naltirish tizimi.

14.Mehnat tarbiyasida xalq an'analarining pedagogik-psixologik xususiyati.

15.Mehnat tarbiyasida xalq hunarmandchilik turlari. Kasb-hunarga yo'naltirishda mehnat an'analaridan foydalanish.

4-modul. Tabiatshunoslik nazariyasi qismi bo'yicha:

- 1.Tabiyy fanlar nazariyasi.
- 2.Tabiatning bir butun yaxlit tizim asosda rivojlanishi.
- 3.Tabiatshunoslik fanining ahamiyati va uning rivojlanish bosqichlari, Fanning tabiatshunoslik va dunyoni ilmiy o'rghanishdagi o'rni.
- 4.Tabiatshunoslik - tabiiy bilimlar asosi. Hayot haqidagi tushunchalar,
- 5.Hozirgi zamon biologiyasi hayotning paydo bo'lishi haqidagi falsafiy tushunchalar.
- 6.Tabiatshunoslikning fizikaviy konsepsiysi. Nisbiylik nazariyasi. Fazo va vaqt.
- 7.Yer qatlaming tarkibi (tog' jinslari). Relef. Tekisliklar, tog'lar.
- 8.Relefni o'zgarturuvchi endogen va ekzogen omillar. Yer plitalarning harakati.
- 9.Dunyo okeani. Okean suvlarining xususiyatlari va harakati.
- 10.Quruqlikdagi suvlar. Ko'llar, daryolar, botqoqliklar, muzliklar va yer osti suvlar. Yog'inlar (yomg'ir, qor, tuman va shudring)
- 11.Biosfera haqida ta'limot.
12. Hujayraning tuzilishi, funksiyasi. Genetika va evolyusion nazariyalar.
- 13.Hozirgi zamon antropologiyasi.
- 14.O'simliklarning kelib chiqish.
- 15.Tabiatda moddalar almashinushi va tuproq hosil bo'lish jarayonlari.
- 16.Biosferadagi tirik moddaning ahamiyati. Moddalarning biosferada aylanishi.
- 17.Dunyo iqlimidagi global muammolar.
- 18.Dunyodagi demografik muammolar. Dunyo aholisi. Aholining dini milliy etnik xususiyati. Aholining joylashushi. Demografik portlash tushunchasi.
- 19.O'zbekiston aholisining tadrijiy o'sishi. Demografik siyosat.
- 20.Ekologiya va inson salomatligi, atrof-muhitning global muammolari.
- 21.Chuchuk suv tanqisligi muammosi. Atmosferaning ifloslanishi. Tuproq qatlaming zaharlanishi.
- 22.Oziq-ovqat muammosi. Inson salomatligi.

Asosiy adabiyotlar

1. H.Jamolxonov. Hozirgi o‘zbek adabiy tili: Oliy o‘quv yurtlari uchun darslik/T.: “Talqin”, 2005. -272 b.
2. A.Nurmonov, Sh.Shahobiddinova, Sh.Iskandarova, D.Nabiyeva. O‘zbek tilining nazariy grammatikasi (morfologiya). Toshkent, “Yangi asr avlod”, 2001.
3. Nurmonov A. va boshq. O‘zbek tilining mazmuniy sintaksisi. T.: Fan. 1992. - 222 b.
4. Ne’matov H. Rasulov R. “O‘zbek tili sistem leksikologiyasi asoslari”. T., “O‘qituvchi”, 1995, 128 bet.
5. Валгина Н.С., Розенталь Д.Э., Фомина М.И. Современный русский язык. М., 2002. -528 с.
6. Современный русский язык. (Под редакцией П.А.Леканта), М., 2002. -560 с.
7. Toshmetov O‘. Matematik analiz. Analizga kirish. T.:TDPU, 2005-y.
8. Nazarov R. va boshqalar. Algebra va sonlar nazariyasi.1-qism, T “O‘qituvchi” 1993-y., 320 b.
9. Nazarov R. va boshqalar. Algebra va sonlar nazariyasi. 2-qism, T, “O‘qituvchi” 1995-y., 272 b.
10. Yunusmetov A., Jurayeva M. Geometriya. 1994-y.
11. Jurayev R.H., Tolipov U.Q., Sharipov Sh.S., “Uzluksiz ta’lim tizimida o‘quvchilarni kasb-hunarga yo‘nalitirishning ilmiy-pedagogik asoslari” T.:, Fan nashriyoti, 2004-yil.
- 12.M.Nuritdinova. “Tabiatshunoslik o‘qitish metodikasi”. T.: O‘qituvchi, 2005-yil.

Qo‘srimcha adabiyotlar

1. Abdullaeva B.S. Akademik litsey talabalarining matematik tafakkurini rivojlantirish (monografiya).—Toshkent: “O‘zbekiston Milliy Ensiklopediyasi” Davlat ilmiy nashriyoti, 2004, -104 bet.
2. Jamolxonov H. O‘zbek tilining nazariy fonetikasi: O‘quv qo‘llanma. T.: “Fan”, 2009.-222 b.
3. Sayfullayeva R.R., Mengliev B.R., Boqiyeva G.H., Qurbanova M.M., Yunusova Z.Q., Abuzalova M.Q. Hozirgi o‘zbek adabiy tili. O‘quv qo‘llanma. – Toshkent, 2006. – 391 b.
- 4.Hamrayev M.A. Hozirgi o‘zbek tilidagi ko‘rsatish olmoshlarining funksional– semantik xususiyatlari (monografiya) bosma. O‘zbekiston Respublikasi FA “Fan” nashriyoti, 2009. 7,5 b.t.
5. Розенталь Д.Э., Голуб И.Б., Теленкова М.А. Современный русский язык. М., 2003. -448 с.
6. Клейн Ф.Невклидова геометрия (<http://math-portal.ru/angeom>)
7. Куликов Л. Я. Алгебра и теория чисел. Москва: «Высшая школа», (<http://math-portal.ru/451-algebra-i-teoriya-chisel.html>)
8. Nazarov X.X., Ochilova X., Podgornova E.G. Geometriyadan masalalar to‘plami. 2-qism. Toshkent: 1993.
9. Назаров Т.Г. Новая теория вычисления неопределенного интеграла. СПб.:Корона-Век, 2007. (<http://eqworld.ipmnet.ru/ru/library/mathematics/calculus.htm>)
10. Харин В.Т., Голицына М.Г., Калашникова Е.С., Новикова И.С. Математика (Дифференциальное исчисление функций одной переменной. Аналитическая геометрия. Линейная алгебра). Москва: МГУНГ им. И.М. Губкина,2003.

(<http://eqworld.ipmnet.ru/ru/library/mathematics/calculus.htm>)

11. Villiam F. Trench. Introduction to real analysis. / Library of Congress Cataloging-in-Publication Data / Trinity University San Antonio, TX, USA. 2003. 583 p. (<http://eqworld.ipmnet.ru/ru/library/books/Trench2003en.pdf>)
12. Ta'lism to'g'risidagi O'zbekiston Respublikasining Qonuni (Barkamol avlod – O'zbekiston taraqqiyotining poydevori. 1997-yil T., "Sharq" nashriyoti)
13. Mavlonova R.A, Sanaqulov X.R, Xodieva D.P. Mehnat va uni o'qitish metodikasi. TDPU, O'quv qo'llanma. 2007.
14. Геронимус Т., Учебник маленький мастер технологии. 1-4 класс Москва «АСТ-ПРЕСС ШКОЛА» 2009 год., (www.astpress-schoola.ru)
15. Umumta'lim mакtabining o'quv dasturi (Atrofimizdagi olam 1-2 sinf, Tabiatshunoslik 3-4 sinf). 2000.
16. Аквилева Г.Н., Клитрина З.А. «Методика преподавания естествознания». Москва, Владос. 2001. (www.pedlib.ru)
17. Садыкова А.В. Организация самостоятельной работы по математике студентов педагогических вузов направления начального образования.: Дис. канд. пед. наук. – Ташкент, 2009. - 135 с.
18. Z.Ochilov. Sinfdan tashqari tarbiyaviy tadbirlarda kasb tanlashga shakllantirish. Toshkent. "O'qituvchi". 1996.
19. M.Haydarov. Kichik yoshdagi maktab o'quvchilarining mehnat tarbiyasida xalq an'analaridan foydalanish. Toshkent "Yozuvchi" 1995.
20. Nurmatova M.SH. "Mehnat tarbiyasi" Toshkent. TDPU. 2005.
21. X.Sanaqulov, M.Rustamova, T.Ismatova. "Boshlang'ich sinflarda mehnatdan sinfdan tashqari ishlar". TDPU 2014.
22. Валгина Н.С. Современный русский язык. М., 2003. -416 c.

Internet saytlar

- 1.<http://math-portal.ru/451-algebra-i-teoriya-chisel.html>
- 2.<http://eqworld.ipmnet.ru/ru/library/mathematics/calculus.htm>
3. <http://eqworld.ipmnet.ru/ru/library/books/Trench2003en.pdf>

MUTAXASSISLIK FANLARNI O'QITISH METODIKASI

fanining mazmuni

1-Modul. Mutaxassislik fanlarini o'qitish metodikasining umumiyl masalalari

Mutaxassislik fanlarini o'qitish qonuniyatları va tamoyillari; mutaxassislik fan o'qituvchisining o'quv-me'yoriy hujjatlari va metodik ishlari, ularni rejalahtirish, tashkil etish va tayyorlash metodikasi; mutaxassislik fanlarini o'qitish mazmunini belgilab beruvchi me'yoriy hujjatlar; mutaxassislik fanlarini o'qitish metod va vositalari, mutaxassislik fanlarini o'qitish jarayonida axborot texnologiyalaridan foydalanish; mutaxassislik fanlarini o'qitish jarayonida pedagogik texnologiyalardan foydalanish, mutaxassislik fanlarini o'qitish shakllarining umumiyl tavsifi; ma'ruza turlari va ularga qo'yiladigan talablar;

amaliy, seminar va laboratoriya mashg‘ulotlarini o‘tkazish texnologiyasi; mustaqil ta’lim va uni tashkil etish metodikasi; mutaxassislik fanlaridan kurs ishi (loyihasi)ni tayyorlash metodikasi; bitiruv malakaviy ishlari bajarilishining tashkiliy va ilmiy-metodik ta’minoti;boshlang‘ich ta’limda innovatsion-korporativ hamkorlik asosida uzluksiz amaliyotni tashkil etish texnologiyasi, mutaxassislik fanlaridan o‘quv va malakaviy pedagogik amaliyotni tashkil etish va o‘tkazish; mutaxassislik fanlarini o‘qitish jarayonida talabalarning bilim, ko‘nikma va malakalarini baholashning reyting tizimi. Uzluksiz ta’lim tizimida mutaxassislik fanlarining didaktik ta’minotini ishlab chiqish, mashg‘ulot ishlanmalarini tayyorlash, o‘quv-uslubiy majmularini ishlab chiqish; ochiq mashg‘ulotlarni o‘tkazish va hujjatlarini rasmiylashtirish, darsdan tashqari ish shakllariga rahbarlik qilish. Uzluksiz ta’lim tizimida boshlang‘ich ta’lim muammolari bo‘yicha ilmiy maqolalar, magistrlik dissertatsiyalari, nomzodlik va doktorlik dissertatsiyalari, avtoreferatlar, metodik qo‘llanma, o‘quv qo‘llanma va darsliklarni tahlil qilish va tanlangan mavzu bo‘yicha ilmiy g‘oyalarni shakllantirish, ilmiy xulosa va tavsiyalarni berish.

2-Modul.Mutaxassislik fanlarini o‘qitish metodikasining xususiy masalalari

Oliy va o‘rta maxsus ta’limda ona tili o‘qitish metodikasi: oliy va o‘rta maxsus ta’limda ona tili o‘qitish metodikasi sohasida olib borilgan tadqiqotlar va fanning muhim muammolari; oliy va o‘rta maxsus ta’limda ona tili o‘qitish metodikasining tarixi va hozirgi vaqtligi holati. Oliy va o‘rta maxsus ta’limda ona tili o‘qitish metodikasi fanining ilmiy asoslari, tamoyillari; oliy va o‘rta maxsus ta’limda ona tili o‘qitish metodikasi bilan bog‘liq fanlar, ularning tekshirish metodlari; oliy va o‘rta maxsus ta’limda ona tili fonetikasi o‘qitish metodikasi; oliy va o‘rta maxsus ta’limda ona tili morfologiyanini o‘qitish metodikasi; oliy va o‘rta maxsus ta’limda ona tili leksikologiya bo‘limini o‘qitish metodikasi; oliy va o‘rta maxsus ta’limda ona tili sintaksis va punktuatsiya bo‘limini o‘qitish metodikasi, oliy va o‘rta maxsus ta’limda ona tili uslubiyat bo‘limini o‘qitish metodikasi.

Oliy va o‘rta maxsus ta’limda matematika o‘qitish metodikasi: Uzluksiz ta’lim tizimida matematikadan DTS, o‘quv reja va dasturlarni o‘rganish, tahlil qilish, uzviylik va izchilligini ta’minalash masalalari. O‘quvchilarda matematikaga layoqatni baholashning statistik tahlili. To‘plamlar nazariyasini o‘qitish metodikasi; matematik mantiq elementlarini o‘qitish metodikasi; kombinatorika elementlarini o‘qitish metodikasi; sanoq sistemalarini o‘qitish metodikasi; nomanfiy butun sonlar arifmetikasini o‘qitish metodikasi; bo‘linish nazariyasini o‘qitish metodikasi; algebra va geometriya elementlarini o‘qitish metodikasi; miqdorlarni o‘qitish metodikasi.

Oliy va o‘rta maxsus ta’limda tabiatshunoslikni o‘qitish metodikasi: Tabiatshunoslik fanini o‘qitishda innovatsion yondashuv.

Tabiatshunoslikni o‘qitishda jahon metodologiyasining ilg‘or g‘oyalari. Tabiatshunoslikni o‘qitishning didaktik tamoyillari. Tabiatshunoslik fanining metodologiyasi. Tabiatshunoslik ta’limining uzviylik tamoyillari. Atmosfera, litosfera, gidrosfera, xarita, hujayra va to‘qimalar, o‘simliklar olami, hayvonot olami haqidagi mavzularni o‘qitish metodikasi; ekologik ta’lim va tarbiya metodikasi.

Oliy va o‘rta maxsus ta’limda mehnato‘qitish metodikasi: Mehnat ta’limi nazariyasining ijtimoiy-tarixiy xususiyatlari. Mehnatni o‘qitishning didaktik tamoyillari. Mehnat ta’lim-tarbiyasida mutafakkirlar merosini ilmiy-ijodiy o‘rganish. Mehnat ta’limining uzviylik tamoyillari. Ta’lim-tarbiya jarayonini kuzatish va ilmiy-metodik tahlil qilish. Mehnat ta’limi va tarbiyasida integratsiyalashgan metodlarni qo‘llash. Mehnat ta’limida amaliy ishlashtirishga o‘rgatish metodikasi.

MODUL BO‘YICHA SAVOLLAR

- 1.Mutaxassislik fanlarini o‘qitish qonuniyatları va tamoyillari;
- 2.Mutaxassislik fan o‘qituvchisining o‘quv-me’yoriy hujjatlari va metodik ishlari, ularni rejalashtirish, tashkil etish va tayyorlash metodikasi;
- 3.Mutaxassislik fanlarini o‘qitish mazmunini belgilab beruvchi me’yoriy hujjatlar;
- 4.Mutaxassislik fanlarini o‘qitish metod va vositalari.
- 5.Mutaxassislik fanlarini o‘qitish jarayonida axborot texnologiyalaridan foydalanish;
- 6.O‘quv mashg‘ulotlarini modellashtirish va ularni integratsiya qilish tehnologiyasi.
- 7.Mutaxassislik fanlarini o‘qitish shakllarining umumiyl tavsifi;
- 8.Ma’ruza turlari va ularga qo‘yiladigan talablar; amaliy, seminar va laboratoriya mashg‘ulotlarini o‘tkazish texnologiyasi;
- 9.Mutaxassislik fanlarini o‘qitish jarayonida pedagogik texnologiyalardan foydalanish.
- 10.Mustaqil ta’lim va uni tashkil etish metodikasi;
- 11.Mutaxassislik fanlaridan kurs ishi (loyihasi)ni tayyorlash metodikasi;
- 12.Bitiruv malakaviy ishlari bajarilishining tashkiliy va ilmiy-metodik ta’mnoti;
- 13.Boshlang‘ich ta’limda innovatsion-korporativ hamkorlik asosida uzlusiz amaliyotni tashkil etish texnologiyasi.
- 14.Mutaxassislik fanlaridan o‘quv va malakaviy pedagogik amaliyotni tashkil etish va o‘tkazish;
- 15.Mutaxassislik fanlarini o‘qitish jarayonida talabalarning bilim, ko‘nikma va malakalarini baholashning reyting tizimi.
- 16.Uzluksiz ta’lim tizimida mutaxassislik fanlarining didaktik ta’mnotini ishlab chiqish, mashg‘ulot ishlanmalarini tayyorlash, o‘quv-uslubiy majmularini ishlab chiqish;
- 17.Ochiq mashg‘ulotlarni o‘tkazish va hujjatlarini rasmiylashtirish.

18. Darsdan tashqari ish shakllariga rahbarlik qilish.

19.Uzluksiz ta’lim tizimida boshlang‘ich ta’lim muammolari bo‘yicha ilmiy maqolalar, magistrlik dissertatsiyalari, nomzodlik va doktorlik dissertatsiyalari, avtoreferatlar, metodik qo‘llanma, o‘quv qo‘llanma va darsliklarni tahlil qilish va tanlangan mavzu bo‘yicha ilmiy g‘oyalarni shakllantirish, ilmiy xulosa va tavsiyalarni berish.

20.Mutaxassislik fanlarini o‘qitish metodikasining xususiy masalalari.

21.Oliy va o‘rta maxsus ta’limda ona tili o‘qitish metodikasi: oliy va o‘rta maxsus ta’limda ona tili o‘qitish metodikasi sohasida olib borilgan tadqiqotlar va fanning muhim muammolari;

22.Oliy va o‘rta maxsus ta’limda ona tili o‘qitish metodikasining tarixi va hozirgi vaqtdagi holati.

23.Oliy va o‘rta maxsus ta’limda ona tili o‘qitish metodikasi fanining ilmiy asoslari, tamoyillari;

24.Oliy va o‘rta maxsus ta’limda ona tili o‘qitish metodikasi bilan bog‘liq fanlar, ularning tekshirish metodlari.

25.Oliy va o‘rta maxsus ta’limda ona tili fonetikasi o‘qitish metodikasi;

26.Oliy va o‘rta maxsus ta’limda ona tili morfologiyasini o‘qitish metodikasi.

27.Oliy va o‘rta maxsus ta’limda ona tili leksikologiya bo‘limini o‘qitish metodikasi;

28.Oliy va o‘rta maxsus ta’limda ona tili sintaksis va punktuatsiya bo‘limini o‘qitish metodikasi,

29.Oliy va o‘rta maxsus ta’limda ona tili uslubiyat bo‘limini o‘qitish metodikasi.

30.Oliy va o‘rta maxsus ta’limda matematika o‘qitish metodikasi: Uzluksiz ta’lim tizimida matematikadan DTS, o‘quv reja va dasturlarni o‘rganish, tahlil qilish, uzbekiylik va izchilligini ta’minlash masalalari.

31.O‘quvchilarda matematikaga layoqatni baholashning statistik tahlili.

32.To‘plamlar nazariyasini o‘qitish metodikasi.

33.Matematik mantiq elementlarini o‘qitish metodikasi;

34.Kombinatorika elementlarini o‘qitish metodikasi.

35.Sanoq sistemalarini o‘qitish metodikasi;

36.Nomanfiy butun sonlar arifmetikasini o‘qitish metodikasi.

37.Bo‘linish nazariyasini o‘qitish metodikasi;

38.Algebra va geometriya elementlarini o‘qitish metodikasi;

39.Miqdorlarni o‘qitish metodikasi.

40.Oliy va o‘rta maxsus ta’limda tabiatshunoslikni o‘qitish metodikasi:

41.Tabiatshunoslik fanini o‘qitishda innovatsion yondashuv.

42.Tabiatshunoslikni o‘qitishda jahon metodologiyasining ilg‘or g‘oyalari.

43.Tabiatshunoslikni o‘qitishning didaktik tamoyillari. Tabiatshunoslik fanining metodologiyasi.

44.Tabiatshunoslik ta’limining uzviylik tamoyillari. Atmosfera, litosfera, gidrosfera, xarita, hujayra va to‘qimalar, o‘simpliklar olami, hayvonot olami haqidagi mavzularni o‘qitish metodikasi;

45. Ekologik ta’lim va tarbiya metodikasi.

46. Oliy va o‘rta maxsus ta’limda mehnat o‘qitish metodikasi:

47.Mehnat ta’limi nazariyasining ijtimoiy-tarixiy xususiyatlari.

48.Mehnatni o‘qitishning didaktik tamoyillari.

49.Mehnat ta’lim-tarbiyasida mutafakkirlar merosini ilmiy-ijodiy o‘rganish.

50.Mehnat ta’limining uzviylik tamoyillari.

51.Ta’lim-tarbiya jarayonini kuzatish va ilmiy-metodik tahlil qilish.

52.Mehnat ta’limi va tarbiyasida integratsiyalashgan metodlarni qo‘llash.

53.Mehnat ta’limida amaliy ishlashga o‘rgatish metodikasi.

54.Ona tili darslarida so‘z turkumlarini o‘rganish metodikasi.

55.Ona tili darslari orqali grammatik tushunchalarni shakllantirish metodikasi.

56.Ona tili darslarida fonetika bo‘limimi o‘rgatish metodikasi.

57.Savod o‘rgatish jarayonini o‘ziga xos xususiyatlari.

58.Boshlang‘ich sinflarda nutq o‘stirish jarayonining o‘ziga xos xususiyatlari.

59.Boshlang‘ich ta’limda innovatsion-korporativ hamkorlik asosida uzlucksiz amaliyotni tashkil etish tehnologiyasi.

60.Tabiatshunoslik fanini o‘qitishda innovatsion yondashuv bo‘yicha test topshiriqlarini bajarish va savol-javob o‘tkazish metodikasi.

61.O‘tilgan mavzu bo‘yicha test topshiriqlarini bajarish va savol-javob o‘tkazish.

62.Mutaxassislik fanini o‘qitish metodikasiga oid umumiylar.

63.O‘qitish jarayonida professor-o‘qituvchining vazifalari, mashg‘ulotlarning samaradorligini oshirish metodlari va vositalari.

64.Mutaxassislik fanlarini o‘qitish shakllarini tashkil etish va o‘tkazish metodikasi.

65.Ilmiy metodik tadqiqotlarda izlanish, tadqiq etish ishlari.

66.Ilmiy tadqiqot ishlarida test va anketa so‘rovnomalarini tashkil etish.

Asosiy adabiyotlar:

1. 5111700 – Boshlang‘ich ta’lim va sport-tarbiyaviy ish. Fan dasturlari. T., 2014.
2. Mavlonova R.A., To‘rayeva O.T., Xoliqberdiyev K.M. -«Pedagogika» T., «O‘qituvchi » - 2008.
3. M.X.Toxtaxodjayevaning umumiyl tahriri ostida. “Pedagogika” – T.: Faylasuflar Milliy jamiyati, 2010.
4. J.G.Yo‘ldoshev, S.Hasanov, M.Shirinov. “Magistrantlarni kasbiy pedagogik faoliyatga tayyorlash. O‘quv metodik qo‘llanma. Fan va texnologiyalar. T: 2011
5. Juraev R.H., Tolipov U.Q., Sharipov Sh.S., “Uzlucksiz ta’lim tizimida o‘quvchilarni kasb-hunarga yo‘nalitirishning ilmiy-pedagogik asoslari” T.:, Fan nashiryoti, 2004.
6. M.Nuritdinova. “Tabiatshunoslik o‘qitish metodikasi” T.: O‘qituvchi 2005.

7. Mavlonova R.A, Sanaqulov X.R, Xodiyeva D.P. Mehnat va uni o‘qitish metodikasi. TDPU, O‘quv qo‘llanma. 2007.
8. Qosimova K., Matjonov S., G‘ulomova X., Yo‘ldosheva Sh., Sariev Sh. Ona tili o‘qitish metodikasi. –T.: Noshir, 2009. –163 b.

Qo‘srimcha adabiyotlar:

9. Mirziyoyev Sh.M. Tanqidiy tahlil, qat’iy tartib-intizom va shaxsiy javobgarlik-har bir rahbar faoliyatining kundalik qoidasi bo‘lishi kerak. O‘zbekiston Respublikasi Vazirlar Mahkamasining 2016-yil yakunlari va 2017-yil istiqbollariiga bag‘ishlangan majlisdagi O‘zbekiston Respublikasi Prezidentining nutqi// Xalq so‘zi gazetasi. 2017-yil 16-yanvar, №11
10. Mirziyoyev Sh.M. Erkin va farovon, demokratik O‘zbekiston davlatini birgalikda barpo etamiz. “O‘zbekiston” 2016.
11. Mirziyoyev Sh.M. Buyuk kelajagimizni mard va olıyjanob halqimiz bilan birga qo‘ramiz. “O‘zbekiston” 2017-yil
12. O‘zbekiston Prezidenti Shavkat Mirziyoev 2017—2021-yillarda O‘zbekistonni rivojlantirishning beshta ustuvor yo‘nalishi bo‘yicha harakat strategiyasi. 7-yanvar 2017-yil.
13. Ta’lim to‘g‘risidagi O‘zbekiston Respublikasining Qonuni (Barkamol avlod – O‘zbekiston taraqqiyotining poydevori. 1997-yil T.,“Sharq” nashriyoti)
14. Ibragimov X., Abdullayeva Sh. Pedagogika nazariyasi. – T.: “Fan va texnologiya” nashriyoti, 2008.
15. Ochilov S. va Xoshimov K. O‘zbek pedagogikasi antologiyasi. O‘quv qo‘llanma. Toshkent, «O‘qituvchi», 2010.
16. Геронимус Т., Учебник маленький мастер технологии. 1-4 класс Москва «АСТ-ПРЕСС ШКОЛА» 2009 год., (www.astpress-shkola.ru)
17. Аквилева Г.Н., Клитрина З.А. «Методика преподавания естествознания». Москва, Владос. 2001. (www.pedlib.ru)
18. Z.Ochilov. Sinfdan tashqari tarbiyaviy tadbirlarda kasb tanlashga shakllantirish. Toshkent. “O‘qituvchi”. 1996.
19. M.Haydarov. Kichik yoshdagи maktab o‘quvchilarining mehnat tarbiyasida xalq an‘alaridan foydalanish. Toshkent “Yozuvchi” 1995.

Internet saytlar

1. <http://e-library.namdu.uz/22%20%D0%A4%D0%B8%D0% B7% D0%B8 %D0%BA%D0% B0-%D0%BC%D0% B0%D1%82%D0% B5%D0%BC%D0% B0 %D1%82%D0% B8%D0%BA%D0% B0/Boshlang'ich%20matematika%20kursi%20nazariya>
2. <https://cyberleninka.ru/article/n/boshlangich-sinflarda-kombinatorika-elementlarini-gollash>
3. <https://pshedu.jspi.uz/primedu/article/download>

PEDAGOGIK KOMPETENTLIK fanining mazmuni

1-modul. Pedagogik kompetentlik fanini o'qitishning nazariy asoslari

Pedagogik kompetentlikning tuzilishi va mohiyat. Pedagogik kompetentlik faninig mazmuni, mohiyati va tuzilishi. Fannning maqsadi, vazifasi va asosiy tushunchaolari. Pedagogik kompetentlikni shakllantirish va rivojlantirish funksiyalari. Pedagogik kompetentlik fanining rivojlanish bosqichlari. Fanni o'qitishning o'ziga xos xususiyatlari. Pedagogik kompetentlik fanining fanlararo aloqadorligi. Pedagogiqning o'z usitida ishlash bosqichlari. Pedagogiqning kasbiy kompitentligi. Pedagogik kompetentlikning asosiy komponentlari.

2-modul. Pedagogik kompetentlikni shakllantirish va rivojlantirishning o'ziga xos xususiyatlari

Pedagogik kompetentlikni shakllantirish va rivojlantirishda mativatsiya. Pedagogik kompetentlikni shakllantirish va rivojlantirishni motivlashtirish. Mativ haqida umumiy tushuncha. Mativning turlari. Shaxsning rivolanishiga ta'sir etuvchi mativlar. Pedagogik kompetentlikni shakllantirishda pedagogik dasturiy vositalarning nazariy asoslari. Pedagogik kompetentlikni shakllantirishda pedagogik dasturiy vositalardan foydalanish imkoniyatlari. Pedagogik dasturiy vositalarning mazmuni va mohiyati, tuzilishi. Pedagogik kompetentlikni shakllantirishda fan va ta'limining ijtimoiy-iqtisodiy uyg'unlashuvi. Pedagogik kompetentlik fanini fan sifatida shakllanishida ijtimoiy-iqtisodiy ma'lumotlardan foydalanish. Fan va ta'limning ijtimoiy-iqtisodiy uyg'unligi. Pedagogik kompetentlikni shakllantirish omillari. Pedagogik kompetentlikni shakllantirish va rivojlantirish. Pedagogik kompetentlikni shakllantirishga ta'sir yetuvchi omillar.

3-modul. Pedagogik kompetentlikni shakllantirish va rivojlantirishning ilg'or metod, shakl va vositalari

Pedagogik kompetentlikni shakllantirishda ta'lim texnologiyasini tadbig'i. Pedagogik kompetentlikni shakllantirishda ta'lim texnologiyalaridan unumli foydalanish. Ta'lim samaradorligi va sifat darajasini oshirish. Ilg'or texnologiyalarini joriy etish. Pedagogik kompetentlikni shakllantirishda pedagogik texnologiyani loyihalashtirish va rejalashtirish yo'llari, ta'lim vositalari - ta'lim texnologiyasining tarkibini o'rganish.

Pedagogik kompetentlikni shakllantirishda pedagogik texnologiyani loyihalashtirish va rejalashtirish, ta'lim vositalari - ta'lim texnologiyasining tarkibini o'ganish. Pedagogik kompetentlikni shakllantirishda axborot texnologiyasi tushunchasi va klassifikatsiyasi. Pedagogik kompetentlikni shakllantirishda axborot texnologiyasi tushunchasi va klassifikatsiyasi haqida nazariy bilimlarni mustahkamlash. AKT dan dars jarayonida keng foydalanish, bilim, ko'nikma va malakalarni mustahkamlash.

Pedagogik kompetentlikni shakllantirishda masofaviy o'qitish texnologiyalari. Pedagogik kompetentlikni shakllantirishda masofaviy o'qitish texnologiyalaridan foydalanish. Masofaviy ta'lim tushunchasi, mazmuni va

mohiyatini ilmiy asoslash. Faoliyat jarayonida masofaviy ta’lim texnologiyasidan foydalanish va uning amaliy ahamiyatini o‘rganish.

4-modul. Pedagogik kompetentlik fanini o‘qitishning samaradorligi

Pedagogik kompetentlikni shakllantirishda innovatsiya. Pedagogik kompetentlikni shakllantirishda innovatsiyalarni ta’lim jarayoniga tadbiq etish. Ta’lim jarayonini texnologiyalashtirish. Ta’lim samaradorligiga erishish.

Pedagogik kompetentlikni shakllantirish va rivojlantirish orqali kasbiy mahoratni oshirish.

Kasbiy kompetentlik tuzilmasida loyihalash faoliyatini ahamiyatini ilmiy asoslash. Ilg‘or tajribalarni o‘rganish va amaliyotda qo‘llash. Kognitivlik qobiliyatini rivojlantirish.

MODUL BO‘YICHA SAVOLLAR:

1. Pedagogik kompetentlikni shakllantirishda zamonaviy ta’lim texnologiyasining konseptual asoslari.
2. Pedagogik kompetentlikni shakllantirishda ta’lim texnologiyasini tadbig‘i
3. Pedagogik kompetentlikni shakllantirishda pedagogik texnologiyani loyihalashtirish va rejalashtirish yo‘llari, ta’lim vositalari - ta’lim texnologiyasining tarkibini o‘ganish
4. Pedagogik kompetentlikni shakllantirishda axborot texnologiyasi tushunchasi va klasifikatsiyasi
5. Pedagogik kompetentlikni shakllantirishda pedagogik dasturiy vositalarning amaliyotga tadbig‘i
6. Pedagogik kompetentlikni shakllantirishda fan va ta’limining ijtimoiy-iqtisodiy uyg‘unlashuvi
7. Pedagogik kompetentlikni shakllantirishda o‘qitishning takomillashtirilgan o‘quv metodik ta’mintoni ishlab chiqish va amalga tatbiq etish
8. Pedagogik kompetentlikni shakllantirishda masofaviy o‘qitish texnologiyalari
9. Pedagogik kompetentlikni shakllantirishda elektron darsliklar yaratish texnologiyasi.
10. Masofadan o‘qitishning programma va texnik vositalari
11. Pedagogik kompetentlikni shakllantirishda internet imkonoyatlari. Internetga kirish va unda ishslash Internet tarmoqlarida axborot makoni elektron pochtalar bilan ishslash
12. Pedagogik kompetentlikni shakllantirishda ta’limning keys-texnologiyasiga kirish: keyslarni ishlab chiqish qoidalari
13. Pedagogik kompetentlikni shakllantirishda aniq va tabiiy (matematika) fanlari doirasida integrasiyalashgan ta’lim mazmuni
14. Internet tarmoqlarida axborot makoni elektron pochtalar bilan ishslashda axborot xavsizligi
15. Pedagogik kompetentlikni shakllantirishda integrasiyalashgan ta’lim mazmuni
16. Pedagogik kompetentlik fanini fanlararo aloqadorligi. Pedagogning o‘z ustida ishslash bosqichlari.

17. Pedagogik kompetentlikni shakllantirishda o‘qituvchi elektron portfoliosi tuzilmasi va pedagogik texnologiyalar.
18. Multimediya tizimlari va texnologiyalari
19. Pedagogik kompetentlikni shakllantirishda DTS va o‘quv dasturlarini tahlili.
20. Variativ o‘quv dasturlar tahlili.
21. Pedagoglarda kasbiy kompetentlikni rivojlantirish metodlari
22. Pedagogik jarayonni Shaxsga yo‘naltirish asosidagi mualliflik texnologiyalari.
23. Pedagogning kasbiy kompetentligi rivojlantirishda o‘yinli texnologiyalardan foydalanish.
24. Pedagogik jarayonni loyihalash texnologiyasi
25. Ta’lim va tarbiyaviy jarayonni tashkil yetishga nisbatan texnologik yondashuv.
26. Tarbiya texnologiyalari.
27. Pedagogik mahorat va kompetetlikni rivojlantirish jarayonlari.
28. Interfaol metodlar va ularning tasnifi.
29. Ta’lim jarayonida pedagogning boshqaruv usullari.
30. Pedagogning kasbiy kompetentligi va uning komponentlari.
31. Pedagogik kompetentlik fanining mazmuni, mohiyati va tuzilishi.
32. Pedagogik kompetentlik fanining rivojlanish bosqichlari.
33. Pedagogik kompetentlik fanining tuzilishi va mohiyati.
34. Pedagogning o‘z ustida ishlash bosqichlari.
35. Pedagogik kompetentlikni shakllantirishda innovatsiya.
36. Pedagogik kompetentlikni shakllantirish omillari.
37. Pedagogik kompetentlikni shakllantirishda masofaviy o‘qitish texnologiyalari

VI. Asosiy va qo‘shimcha o‘quv adabiyotlar hamda axborot manbaalari

Asosiy adabiyotlar

1. Michael Uljens.School Didactics and Learning: A School Didactik Model
2. Framing an Analysis of Pedagogical Implications of Learning Theory 2008-y.
3. John Dewey,How we think(1910). Martin,Jay.The Education of John Dewey.(2003) Columbia University Press. Gutek Gerald L.(2009) New Perspectives on Philosophy and education .Pearson Education Inc.
4. R.A.Mavlonova, O.To‘rayeva, K.M.Xoliqberdiyev. Pedagogika.Darslik T.:O‘qituvchi 2008-yil
5. R.A.Mavlonova, N.H.Vohidova, N.H.Raxmonqulova. Pedagogika nazariyasi va tarixi. Darslik T.: Fan va texnologiyalar. 2010-yil
6. K.Xoshimov, S.Ochilov. O‘zbek pedagogikasi antologiyasi.O‘quv qo‘llanma.T.:O‘qituvchi 2010-yil

Qo'shimcha adabiyotlar:

7. Mirziyoyev Sh.M. Tanqidiy tahlil, qat'iy tartib-intizom va shaxsiy javobgarlik – har bir rahbar faoliyatining kundalik qoidasi bo'lishi kerak. O'zbekiston Respublikasi Vazirlar Mahkamasining 2016-yil yakunlari va 2017-yil istiqbollariga bag'ishlangan majlisidagi O'zbekiston Respublikasi Prezidenti nutqi. // Xalq so'zi gazetasi, 2017-yil.16-yanvar, №11
8. Mirziyoyev Sh.M. Buyuk kelajagimizni mard va olivjanob xalqimiz bilan birga quramiz. "O'zbekiston", 2017.
9. O'zbekiston Respublikasini yanada rivojlantirish bo'yicha harakatlar strategiyasi. O'zbekiston Respublikasi Prezidentining farmoni. O'zbekiston Respublikasi qonun hujjatlari to'plami, 2017-yil, 6-son,70-modda.
10. Mirziyoyev Sh.M. Qonun ustuvorligi – inson manfaatlarini ta'minlash taraqqiyoti va xalq farovonligining garovi. "O'zbekiston", 2017.
11. R.A.Mavlonova,D.Abdurahimova. Pedagogik mahorat. O'quv qo'llanma T.:Fan va texnologiya 2012-yil
12. S.Nishonova, M.Imomova, R.Xasanov. Pedagogika tarixi. Darslik T.: O'qituvchi 1996-yil
13. M.Ochilov. Muallim qalb me'mori. O'quv qo'llanma T.:O'qituvchi. 2004-yil
14. N.Egamberdiyeva, Ijtimoiy pedagogika. Darslik. Alisher Navoiy nomidagi O'zMKN.T.: 2009-yil.

Internet saytlari

- 1.<http://math-portal.ru/451-algebra-i-teoriya-chisel.html>
- 2.<http://eqworld.ipmnet.ru/ru/library/mathematics/calculus.htm>
3. <http://eqworld.ipmnet.ru/ru/library/books/Trench2003en.pdf>

BOSHLANG'ICH TA'LIM METODOLOGIYASI fanining mazmuni

Boshlang'ich ta'lif metodologiyasi o'quv fani sifatida. Metodologiya o'quv fan sifatida. Metodologiya tushunchasining mazmuni, tavsifi va funksiyalari. Metodologiya ilmiy bilishning tarkibiy qismi. Metodologiyaning umumfalsafiy darajasi. Metodologiyaning umumilmiy darajasi. Pedagogikaning qonun va kategoriyalari, prinsiplari, fan bilimlar tizimi sifatida, fanlardagi qonunlar va qonuniyatlar, ilmiy tadqiqot metodlari va ulaming turlari, qiyoslash va uning turlari,kuzatish va uning turlari, modellashtirish va uning turlari.

Boshlang'ich ta'lif metodologiyasi fanining tarixi va tadrijiy rivojlanishi. Pedagogikaning fan sifatida shakllanib borishi ijtimoiy-iqtisodiy zaruriyat ekanligi, eng qadimgi manbalardan boshlab, keyinchalik paydo bo'lgan ta'limiyl-axloqiy asarlar, inson shaxsini ma'naviy-axloqiy shakllantirish muammosi, qadimgi Yunonistonda Suqrot, Pifagor, Aristotel, Platonlarning inson kamoloti va tarbiyasi masalalariga oid qarashlari, Sharq mutafakkirlari Yusuf Xos Hojibning "Qutadg'u bilig" asaridan boshlab, Kaykovusning "Qobusnoma", Ahmad Yugnakiyning "Hibatul-haqoyiq", Sa'diyning "Guliston", Alisher Navoiyning "Mahbub ul-qulub", Abdulla Avloniyning "Turkiy guliston yoxud axloq" va boshqa juda ko'p

didaktik asarlarida ilgari surilgan pedagogik g‘oyalar. Yan Amos Komenskiy, shveysariyalik pedagog Iogann Genrix Pestalossi, nemis pedagogi Adolf Disterverg, rus pedagogi K.D.Ushinskiylarning Pedagogika fani metodologiyasining yaratilishida ilgari surgang‘oyalari.

Ilmiy bilish jarayoni va uni amalga oshirish jarayonlari. Bilish va uning xususiyatlari. Ong va anglash. Bilishning mohiyati va maqsadi. Bilish va bilim. Bilishning turlari. Ilmiy bilish, noilmiy bilish, oddiy bilish, diniy bilish. Bilish bosqichlari. Hissiy bilish va aqliy bilish hamda ularning shakllari, o‘zaro aloqadorligi. Tafakkur. Tafakkur shakllari va turlari, qonunlari. Tushuncha va uning xususiyatlari. Tasavvurlar va ularning xususiyatlari. Nazariya va konsepsiya. Intuitsiya. Bilish jarayonida intuitsiyaning roli.

Ilmiy bilish usullari. Ilmiy bilishning mazmun-mohiyati va xususiyatlari. Metodologiya bilish metodlarihaqidagi nazariya. Metodlarning turlari. Ilmiy bilishning umumiy, alohida va xususiyturlari. Induksiya va deduksiya bilish metodlari sifatida. Analiz va sintezning bilishjarayonidagi o‘rnii va roli. Eksperiment metodi, uning imkoniyat va chegaralari. Bilishga tizimli yondashuv. Tizimli tahlil va uning xususiyatlari. Tizimli tafakkur.

Pedagogik tadqiqollarning metodologik ta’minoti. Nazariya va paradigma. Nazariya. Nazariya va amaliyat, ular o‘rtasidagi bog‘liqlikning turlari. Nazariyaningvujudga kelishi, shakllanishi vataraqqiyot bosqichlari. Fan bilimlar tizimi sifatida. Fanlardagi qonunlar va qonuniyatlar. Ilmiy tadqiqotmetodlari va ularning turlari. Qiyo slash va uning turlari. Kuzatish va uning turlari. Eksperiment, eksperimentning maqsadi, imkoniyatlari va chegaralari. Eksperiment turlari.

Ilmiy-pedagogik tadqiqotlarning nazariy asoslari. Ilmiy tadqiqot mavzusini tanlash va uning dolzarbligini asoslash. Mavzuning(muammoning) ishlanganlik, (o‘rganilganlik) darajasini aniqlash. Ilmiy bilimlarniegallash muammozi. Ilmiy ijod va uning o‘ziga xos xususiyatlari. Ilmiy ijodpsixologiyasi. Ilmiy ijod motivlari. Turli davrlar va turli shaxslarda ilmiy ijodmotivlarining turlichaligi. Fandagi inqiloblar. Ilmiy taraqqiyot algoritmlari. Ilmiyyangiliklarni hayotga tadbiq qilishdagi to‘silalar va qiyinchiliklar. Fan va ijtimoiy taraqqiyot.

Fan va din. Fan va ilmiy dunyoqarash. Dunyoning ilmiy manzarasi. Fan va san’at. XXI asr boshlaridagi fanningahloqiy muammolari. Fan ijtimoiy institut sifatida. Fanlardagi oqimlar. Ilmiy ijod etikasi.

Tadqiqotning konsepsiysi, maqsadi va vazifalarini shakllantirish. Tadqiqotning ilmiy-nazariy konsepsiysi, maqsadi va vazifalari. Ilmiylik konsepsiyaning bosh belgisi sifatida. Konsepsiyaning ochiqligi, bahs va falsifikatsiyaga mosligi.

Pedagogik ilmiy tadqiqotning obyekti va predmetini belgilash. Pedagogik tadqiqotning obyektini belgilash konsepsiysi. Pedagogik tadqiqot obyektining xususiyatlari va belgilari. Pedagogik ilmiy tadqiqot obyekti, predmeti o‘rtasidagi ziddiyatlar va ularni yechimini topish.

Ilmiy tadqiqot metodlari. Ilmiy tadqiqot metodlari va ularning turlari. Qiyo slash va uning turlari. Kuzatish va uning turlari. Eksperiment, eksperimentning maqsadi, imkoniyatlari va chegaralari. Eksperiment turlari. Tabiiy

fanlar va ijtimoiy fanlardagi eksperimentlarning o‘ziga xos xususiyatlari. Modellashtirish va uning turlari. Jismoniy va mantiqiy modellar. Matematik modellashtirish. Ilmiy ijod va uning o‘ziga xos xususiyatlari. Ilmiy ijodpsixologiyasi. Ilmiy ijod motivlari. Turli davrlar va turli shaxslarda ilmiy ijodmotivlarining turlichaligi. Fanlar tasnifi. Tabiiy va aniq fanlar, ijtimoiy hamdagumanitar fanlar. Fanlarning o‘zaro bog’liqligi va ular tutashgan nuqtalardagiixtiolar. Fandagi inqiloblar. Ilmiy taraqqiyot algoritmlari. Ilmiy yangiliklarnihayotga tadbiq qilishdagi to’siqlar va qiyinchiliklar. Fan va ijtimoiy taraqqiyot. Analiz va sintez. Klassifikatsiya va differensiyaning analiz metodida tutgano‘rni. Pedagogika fani metodologiyasini o‘rganishga kompleks yondoshuv.

SAVOLLAR:

1. Metodologiya tushunchasi.
2. Dialektika elementlari.
3. Ta’lim va tarbiya metodologiyasi.
4. Ziddiyat. Qonun va qonuniyat.
5. Dialektika qonunlari.
6. Metodologiyani tadqiq etish manbalari.
7. Deskriptiv va preskriptiv metodologiya.
8. Pedagogikaning metodologik asoslari.
9. Pedagogikadagi asosiy metodologik yondashuvlar.
10. Metodologik madaniyat - pedagogik faoliyat refleksiyasining natijasi sifatida.
11. Pedagogik tadqiqotlar metodologiyasi va metodlari.
12. Metodologiyada “refleksiya” tushunchasi.
13. Metodologik deduksiya.
14. Tadqiqot metodlarini tanlash tamoyillari.
15. Ta’limda metodologik yaxlitlik.
16. Tadqiqot metodlarining metodologik asoslari.
17. Metodologiya va ilmiy pedagogik izlanishlarni tashkil etishni prinsip va metodlari.
18. Ijtimoiy-siyosiy bilimlarni ta’lim-tarbiya jarayoniga tatbiq etish.
19. Boshlang‘ich sinflarda ta’lim va tarbiya jarayonini modernizatsiyalash, integratsiyalash.
20. Boshlang‘ich ta’lim fanlarini o‘qitish qonuniyatlari vatamoyillari.
21. Didaktik tadqiqot metodlari.
22. O‘quvchi bilimini tekshirish va baholash prinsplari texnologiyasi.
23. Dars shakllari va uslublarini o‘qitishning metodologik asoslari.
24. O‘qituvchini innovatsion faoliyatga tayyorlashni tashxis qilish.
25. Talabalar bilan o‘tkaziladigan amaliy mashg‘ulotlarning qo‘yilgan vazifalarxarakteriga bog’liqligi.
26. Pedagogikani o‘qitishning metodologik va umumnazariy savollari

27. Pedagogik qarashlar, masofali, taqqoslovchi, empatiya, kinetik xarakterdagи aloqalar.
28. Interfaol metoddan foydalangan o‘qituvchining (maktab), pedagogik (kollej, oliyo‘quv yurtida) tajriba tadqiqotlari.
29. Pedagogika o‘qitish jarayoni.
30. Pedagogika kursining mazmuni.
31. Pedagogik tadqiqot metodologiyasi.
32. Pedagogika fanida nazariya va amaliyot birligi.
33. Pedagogik faoliyat.
34. Innovatsion pedagogikaning paydo bo`lishidagi ijtimoiy va ilmiy shartsharoitlari.
35. Tarbiya jarayonining mazmuni, mohiyati va uning metodologik asoslari
36. Talabalarni o‘qitish va tarbiyalashni tashkiliy shakllarining asoslari
37. O‘zbekiston Respublikasi ta’lim islohotining metodologik asoslari.
38. Ilmiy tadqiqot metodologiyasining nazariy asoslari.
39. Pedagogik tadqiqotlar metodologiyasi va metodlari.
40. Ilmiy-adabiyotlarni o‘qish qoidalari vakitob bilan ishlash.
41. Referatning tuzilishi, mazmuni, turlari, strukturasi va uni tayyorlash.
42. Kurs ishi yozish tartibi va kurs ishi strukturasi.
43. Annotatsiya. Annotatsianing turlari.
44. Maqola. Maqola yozish texnologiyasi. Maqola strukturasi.
45. Ilmiy-nazariy adabiyotlar bilan ishlash metodologiyasi.
46. Bitiruv malakaviy ishini tayyorlash metodologiyasi.

Asosiy adabiyotlar

1. Melanie Nind, Alia urtin, Kathy Hall. Research Methods for Pedagogy. UK, Bloomsbury Publishing 2016.
2. Choriyev A., Xodjayev B., Saliyeva Z., Choriyev I. Pedagogik tadqiqotlarmetodologiyasi (darslik). - Toshkent.: Iqtisodiyot dunyosi, 2018.
3. Choriyev A., Choriyev I. Pedagogikaning fanlararo bog`liqlik metodologiyasi(o‘quv qo`llanma). - Toshkent.: Fan, 2011.
4. Choriyev A., Choriyev I. Pedagogika tarixi metodologiyasi (o‘quv qo`llanma).. -Toshkent.: Fan, 2010.
5. Краевский, Б.Б. Методология педагогического исследования: пособ. для педагога-исследователя / В.Б. Краевский. - Самара: Изд-во СамГПИ, 1994. – 165 с.
6. Новиков, А.М. Методология образования. Издание второе / А. М. Новиков. - Москва : «Егвес», 2006. – 488 с.

Qo‘srimcha adabiyotlar

7. Mirziyoyev Sh.M. Tanqidiy tahlil, qat’iy tartib-intizom va shaxsiy javobgarlik – har bir rahbar faoliyatining kundalik qoidasi bo‘lishi kerak. O‘zbekiston Respublikasi Vazirlar Mahkamasining 2016-yil yakunlari va 2017-yil

- istiqbollariga bag‘ishlangan majlisidagi O‘zbekiston Respublikasi Prezidenti nutqi. // Xalq so‘zi gazetasi, 2017-yil.16-yanvar, №11
8. Mirziyoyev Sh.M. Buyuk kelajagimizni mard va olivjanob xalqimiz bilan birga quramiz. “O‘zbekiston”, 2017.
  9. O‘zbekiston Respublikasini yanada rivojlantirish bo‘yicha harakatlar strategiyasi. O‘zbekiston Respublikasi Prezidentining farmoni. O‘zbekiston Respublikasiqonun hujjatlari to‘plami, 2017 yil, 6-son,70-modda.
  10. Mirziyoyev Sh.M. Qonun ustuvorligi - inson manfaatlarini ta’minlash taraqqiyoti va xalq farovonligining garovi. “O‘zbekiston”, 2017.
  11. Барсов, А.Г. Научный метод: возможности и иллюзии (учебное пособие).— М., 1994.
  12. Безрукова, В.С. Педагогика. Проективная педагогика: (учебное пособие).,1996.
  13. Брызгалова, С.И. Научно-педагогическое исследование. - (учебное пособие).1996.
  14. Гершунекий, Б.С. Философия образования для XXI века. - М., 1998.

Internet saytlari

- 1.<http://e-library.namdu.uz/22%20%D0%A4%D0%B8%D0% B7% D0%B8 %D0%BA%D0% B0-%D0%BC%D0%B0%D1%82%D0%B5%D 0%BC%D0% B0 %D1%82%D0% B8%D0%BA%D0% B0/Boshlang'ich%20matematika%20kursi%20nazariya>
- 2.<https://cyberleninka.ru/article/n/boshlangich-sinflarda-kombinatorika-elementlarini-gollash>

Pedagogik tadqiqotlarda statistik metodlar fanining mazmuni

I modul. Ehtimolliklar fazosi

Ehtimolliklar fazosi, elementar hodisalar fazosi, ehtimollikning klassik ta’rifi, ehtimollikning geometrik va statistik ta’riflari, diskret elementar hodisalar fazosi, ehtimolliklar nazariyasini aksiomalari, ehtimollikning xossalari, shartli ehtimollik, hodisalar bog‘liqsizligi, to‘la ehtimollik va Bayes formulalari, tasodifiy miqdorlar, ta’rif va misollar, tasodifiy miqdorning taqsimot qonuni va taqsimot funksiyasi, diskret va uzlusiz tasodifiy miqdorlar, tasodifiy miqdorning zichlik funksiyasi, diskret va uzlusiz tasodifiy miqdorlar, ko‘p o‘lchovli tasodifiy miqdorlar, Chebishev tengsizligi, katta sonlar qonuni, markaziy limit teorema, Stiltes integrali, matematik kutilma, uning ehtimollik ma’nosi va xossalari, dispersiya va o‘rtacha kvadratik chetlanish, dispersiyaning xossalari, yuqori tartibli momentlar, dispersiya va o‘rtacha kvadratik chetlanish, dispersiyaning xossalari, tasodifiy miqdorning zichlik funksiyasi, ehtimollikning geometrik va statistik ta’riflari, tasodifiy miqdorlar va taqsimot funksiyalari, bog‘liqsiz

tasodifyi miqdorlar yig'indisi uchun klassik va noklassik limit teoremalar, tasodifyi miqdorlarning sonli xarakteristikalari.

II modul. Matematik statistika elementlari

Matematik statistika elementlari, matematik statistika asosiy masalalari, Bosh va tanlanma to'plam, empirik taqsimot funksiya, poligon va histogramma, statistik baholar va uning xossalari, nuqtaviy baholar, nuqtaviy baholarni topish usullari, nuqtaviy bahoning xossalari, intervalli baholash, ishonchlilik intervallari, Intervalli baholash, ishonchlilik intervallari, korrelyatsiya koeffisienti va uning xossalari, chiziqli va egri chiziqli korrelyatsiya, korrelyatsion bog'lanishlar, chiziqli korrelyatsiya, Egri chiziqli korrelyatsiya, statistik gipotezalar nazariyasi elementlari, Statistik gipotezalar nazariyasi elementlari, Bernulli sxemasi, binomial taqsimot, Muavr – Laplas lokal va integral teoremlari, Lokal teorema, nomparametrik kriteriyalar.

MODUL BO`YICHA SAVOLLAR

1. Matematik statistikaning asosiy masalalarini yoriting.
2. Ehtimollikning geometrik va statistik ta'riflari
3. Elementar hodisalar fazosi.
4. Diskret elementar hodisalar fazosi
5. Ehtimollikning klassik ta'rifi
6. To'la ehtimollik. . Ehtimollikni Bayes formulasi
7. Yashikda o'lchamlari va og'irligi bir xil bo'lgan uchta ko'k, sakkizta qizil va to'qqizta oq shar bo'lib, sharlar yaxshilab aralashtirilgan. Yashikdan tavakkaliga 1 ta shar tanlab olingan. Tanlangan sharning yoki ko'k,yoki qizil, yoki oq chiqish ehtimolliklarini toping.
8. Beshta bir xil kartochkaga T, K, O, B, I harflari yozilgan. Kartochkalarni tasodifyi joylashtirilganda "KITOB" so'zi hosil bo'lish ehtimolligini toping.
9. Tajriba tekislikka tetraedrni tashlashdan iborat bo'lsin. Tetraedrning birinchi tomoni ko'k, ikkinchi tomoni yashil, uchinchi tomoni qizil, to'rtinchitomoni esa har uchala rangga, ya'ni ko'k, yashil va qizil ranglarga bo'yaganbo'lsin. A hodisa tetraedrning tekislikka ko'k rangli tomoni bilan tushish, B hodisa tekislikka yashil rangli tomoni bilan tushish, C hodisa esa tekislikka qizil rangli tomoni bilan tushish hodisalari bo'lsin. Agar tetraedr tekislikka to'rtinchitomoni (har uchala rangga bo'yagan tomoni) bilan tushsa, u holda A, B va C hodisalar uchalasi bir vaqtda sodir bo'ladi. Bu hodisalarning ehtimolliklarini klassik ta'rif yordamida hisoblang

10. Matematik statistikaning asosiy vazifalari.
11. Matematik statistika haqida tushuncha.
12. Tanlanmaning statistik taqsimotini ta`riflang.
13. Empirik taqsimot funksiyasini aniqlashning asosiy qoidalari.
14. Poligon haqida tushuncha bering.
15. Tanlamaning grafik usulda tasvirlash uchun gistogrammalardan foydalanish qoidalari.
16. Tanlanma to'plam haqida tushuincha.
17. Tanlanmaning berilish usullari.
18. Tanlanma o'rtacha qiymatini hisoblash usullari.
19. Bosh o'rtacha qiymatning siljigan bahosini toping.
20. Ko'paytmalar metodidan foydalanib tanlanma o'rtacha qiymat va tanlanma dispersiyasini toping
21. Statistik baho va uning turlari.
22. Bosh va o'rtacha qiymat haqida tushuncha.
23. Tasodifiy miqdor haqida tushinchha.
24. Tasodifiy miqdorlarning taqsimoti va taqsimot funksiyasi
25. Taqsimot funksiyasining xossalari
26. Tasodifiy miqdorning dispersiyasi
27. Ishonchlilik intevaliga ta'rif bering?
28. Diskret va uzluksiz tasodifiy miqdorlar.
29. Koshi-Bunyakovskiy tengsizligi
30. Bosh va tanlanma to'plam.
31. Matematik kutilmaning ehtimollik ma'nosi
32. Dispersiya va o'rtacha kvadratik chetlanish.
33. Dispersiyaning xossalari
34. Empirik taqsimot funksiya.
35. Chastotalar poligoni
36. Nisbiy chastotalar histogrammasini aniqlash

37. Nuqtali baholarni topish usullari.
- 38.. Nuqtaviy baholarning xossalari.
39. Chebishev tengsizligi. Katta sonlar qonuni
40. Shartli ehtimollik. Hodisalar bog'liqsizligi
41. Ikki tasodifiy miqdorning bog'liqmasligining zaruriy va yetarli sharti.
42. Ikki tasodifiy miqdorning korrelyatsiya momentini aniqlash.
43. Ehtimolliklar nazariyasi aksiomalari.
44. Korrelyatsiya koeffitssentini aniqlash.
45. Matematik kutilma, uning ehtimollik ma'nosi
46. Uzluksiz tasodifiy miqdorning matematik kutilmasi.
47. Intervalli baholash.
48. Chiziqli va egri chiziqli koppelyatsiya haqida tushincha.
49. Uchta mergan nishonga bittadan o'q uzadi. Birinchi merganning o'qi nishonga 0,6 ehtimollik bilan, ikkinchi merganning o'qi nishonga 0,8 ehtimollik bilan, uchinchi merganning o'qi esa 0,3 ehtimollik bilan tegadi. Uchala mergan o'q uzungandan so'ng nishonga ikkita o'q tekkanligi ma'lum bo'lsa, birinchi merganning o'qi nishonga tegish ehtimolligini toping.
50. Ehtimollikning xossalari.
51. Tasodifiy hodisalar va ularning belgilanishi.
52. Elementar hodisalar haqida tushincha. Elementar hodisalarga doir misollar.
53. Muqarrar hodisa va unga doir misollar.
54. Mumkin bo'lmagan hodisa va unga doir misollar.
55. O'zaro qarama-qarshi hodisalar va unga doir misollar.
56. Teng hodisalar haqida tushincha
57. Kombinatorikaning asosiy formulalarini

58. Klassik ehtimollikning asosiy xossalari
59. Tasodifiy miqdorning zichlik funksiyasi
60. Ko‘p o‘lchovli tasodifiy miqdorlar
61. Zichlik funksiyasining asosiy xossalari
62. Ikki o‘lchovli tasodifiy miqdorlar
63. Uzluksiz tasodifiy miqdorlar va unga doir misollar.
64. “Katta sonlar qonuni” haqida tushincha.
65. Mahsulotlar partiyasini nosozlikka tekshirish uchun 1000 mahsulot tanlab olingan. Agar har 10000 ta mahsulotga o‘rtacha 500 ta nosoz mahsulot to‘g‘ri kelsa, olingan tanlanma orqali topilgan nosoz mahsulotlar ulushi absolyut qiymat bo‘yicha mahsulotlar partiyasining nosozlik ulushidan 0,01 dan kichikfarqqa ega bo‘lish ehtimolligini baholang.
66. Markaziy limit teorema.
67. Bernulli teoremasi.
68. Stiltes integrali.
69. Yuqori tartibli momentlar.
70. Matematik kutilmaning xossalari.
71. Bosh va tanlanmato‘plam.
71. Tanlanma chastotlarining empirik taqsimoti berilgan:

x_i :	-1	0	1	2
n_i :	2	4	6	8

Nisbiy chastotalarni toping.

72. Empirik taqsimot funksiyasining xossalari
73. Quyidagi empirik taqsimot berilgan:

$$\begin{array}{cccc} x_i : & 1 & 5 & 7 \\ n_i : & 12 & 18 & 30 \end{array}$$

Empirik taqsimot funksiyasini toping.

74. Ushbu empirik taqsimotning nisbiy chastotalar poligonini yasang:

$$\begin{array}{cccc} x_i : & 2 & 3 & 5 & 7 \\ w_i : & 0,2 & 0,2 & 0,35 & 0,25 \end{array}$$

75. Variatsion qator va variantalar

76. Siljigan va siljimagan baholar.

77. Tanlanmaning o‘rtacha kvadratik chetlanishi.

78. Ishonchlilik intervallari

79. Korrelyatsiyaning xossalari.

80. Korrelyatsion bog’lanishlar haqida tushincha.

81. Chiziqli korrelyatsiya haqida tushincha.

82. Egri chiziqli korrelyatsiya haqida tushincha.

83. 5 yil kuzatish natijasida olingan ma’lumotlar asosida korrelyatsion jadval tuzing.

$$\begin{array}{ccccccc} x_i & 1 & 2 & 3 & 4 & 5 \\ Y_i & 2,5 & 3,5 & 4 & 5 & 6,5 \end{array}$$

84. Statistik gipotezalar nazariyasi elementlari

85. Bernulli sxemasi. Binomial taqsimot

86. Muavr – Laplas lokal va integral teoremlari

87. Lokal teorema haqida ma ‘lumot

88. Statistik gipotezagaga misollar

89. Bir jinsilik va bog’liqsizlik gipotezalari

90. Har bir tajribada A hodisaning ro‘y berish ehtimolligi 0,2 ga teng bo‘lsa, 400 ta tajribada bu hodisalarining rosa 80 marta ro‘y berish ehtimolligini toping.

91. Har bir otilgan o‘qning nishonga tegish ehtimolligi 0,001 ga teng. Agar 5000 ta o‘q otiladigan bo‘lsa, ikkita va undan ortiq o‘qning nishonga tegish ehtimolligini toping.

92. K. Pirsonning xi-kvadrat kriteriysini aytib bering.

93. Куйидаги тақсимот қонуни билан берилган X дискрет тасодифий миқдорнинг математик кутилишини топинг:

$X :$	x_i	- 4	6	10
	p_i	0,2	0,3	0,5

94. Куйидаги тақсимот қоунни билан берилган X дискрет тасодифий миқдорнинг дисперсиясини топинг:

$X :$	x_i	2	3	5
	p_i	0,1	0,6	0,3

95. Танланманинг қуида берилган тақсимоти бўйича унинг эмпирик функциясини топинг:

x_i	2	6	10
n_i	12	18	30

96. Танланма тўплам қуидағи тақсимот жавдвали билан берилган.

x_i	1	2	3	4
n_i	20	15	10	5

Танланма дисперсияни топинг

97. Бош тўплам тақсимотининг қўриниши ҳақидаги гипотезани текшириш. *хи квадрат* критерийси

98. Оддий, бошланғич ва марказий статистик моментлар.

99. Шартли статистик моментлар. Марказий моментларни шартли моментлар бўйича топиш

100. Нолинчи гипотезани текширишнинг статистик критерийси

VI. Asosiy va qo'shimcha o'quv adabiyotlar hamda axborot manbaalari. Asosiy adabiyotlar:

1. B.A. Колемаев. и др. “Теория вероятностей и математическая статистика” .М: Высшая школа, 1990г.
2. S.H. Sirojiddinov , M. Mamatov. “Ehtimollar nazariyasi va matematik statistika”. Toshkent., “O'qituvchi”. 1982-у.
3. Gmurman V.E. Ehtimollar nazariyasi va matematik statistika, Toshkent, O'qituvchi, 2001.
4. Gmurman V.E. Extimollar nazariyasi va matematik statistikadan masalalar yechishga doir qo'llanma. Toshkent, O'qituvchi, 2001.
5. Гмурман В.Е. Теория вероятностей и математическая статистика. М., «Высшая школа», 1972

6. Пугачев В.С. Теория вероятностей и математическая статистика.М, «Наука»,1979 г.
7. Коваленко И.Н.,Филиппова А.А. Теория вероятностей и математическая статистика.М., «Высшая школа»,1973 г.
9. Гмурман В.Е.Руководство к решению задач по теории вероятностей и математической статистике.М., «Высшая школа»,1979 г.
10. Вентцель Е.С.Теория вероятностей.М., «Наука», 1969 г..
11. Кремер Н.Ш.Теория вероятностей и математическая статистика.М.,ЮНИТИ,2001 г.
12. Кремер Н.Ш. и др.Математика для экономистов:от Арифметики до Эконометрике.Учебное пособие.М.,ИД,Юрайт,2010 г.

Qo'shimcha adabiyotlar:

1. Mirziyoyev Sh.M. Tanqidiy tahlil, qat'iy tartib-intizom va shaxsiy javobgarlik – har bir rahbar faoliyatining kundalik qoidasi bo'lishi kerak. O'zbekiston Respublikasi Vazirlar Mahkamasining 2016-yil yakunlari va 2017-yil istiqbollariga bag'ishlangan majlisidagi O'zbekiston Respublikasi Prezidenti nutqi. // Xalq so'zi gazetasi, 2017-yil.16-yanvar, №11
2. MirziyoyevSh.M. Buyuk kelajagimizni mard va olivjanob xalqimiz bilan birga quramiz. "O'zbekiston", 2017.
3. O'zbekiston Respublikasini yanada rivojlantirish bo'yicha harakatlar strategiyasi. O'zbekiston Respublikasi Prezidentining farmoni. O'zbekiston Respublikasiqonun hujjatlari to'plami, 2017 yil, 6-son,70-modda.
4. Mirziyoyev Sh.M. Qonun ustuvorligi - inson manfaatlarini ta'minlash taraqqiyoti va xalq farovonligining garovi. "O'zbekiston", 2017.
5. B.V. Gnedenko, A.Ya. Xinchin. "Ehtimollar nazariyasidan asosiy tushunchalar". Toshkent., 1976y.
6. Е.И. Гурский . "Теория вероятностей с элементами математической статистики", Москва.,Высшая школа. 1971г.
7. А.И. Карасев, З.М. Аксютина, Т.И. Савельева. "Курс высшей математики для экономических вузов", М: Высшая школа. 1975г.
8. Караваев А.И. Теория вероятностей и математическая статистика.М. «Статистика»,1979 г.

INTERNET SAYTLARI

- 1.<http://library.namdu.uz/74%20%D0%9F%D0%B5%D0%B4%D0%B0%D0%B3%D0%BE%D0%B3%D0%B8%D0%BA%D0%B0%20%D1%84%D0%B0%D0%BD%D0%BB%D0%B0%D1%80/%D0%A0.%20%D0%9C%D0%B0%D0%B2%D0%BB%D0%BE%D0%BD%D0%BE%D0%B2%D0%BD%D0%BA.PDF>
- 2.<https://jspi.uz/wp-content/uploads/2021/04/Umumiyy-pedagogika-Mavlonova-R.A..pdf>
- 3.https://www.academia-moscow.ru/ftp_share/_books/fragments/fragment_23465.pdf
- 4.<https://obuchalka.org/20191223116654/teoriya-i-metodika-vospitatelnoi-raboti-uchebnoe-posobie-kukushin-v-s-2010.html>

BAHOLASH MEZONLARI

1. Davlat attestatsiyasida har bir yozma javoblar quyidagi mezon asosida baholanadi:

- berilgan savolga to‘g‘ri va to‘liq javob yozilsa, savolning mazmuni, mohiyati to‘g‘ri va izchil yoritilsa, shuningdek, ijodiy yondashilsa, javobda mantiqiy yaxlitlikka erishilsa o‘zlashtirish ko‘rsatkichi **17,2 – 20 ball** oralig‘ida baholanadi;

- berilgan savolga to‘g‘ri javob yozilsa, savolning mazmuni to‘liq yoritilgan bo‘lsa, o‘zlashtirish ko‘rsatkichi **14,1 – 17,1 ball** oralig‘ida baholanadi;

- berilgan savolga og‘zaki javob noto‘g‘ri yoki yuzaki yozilgan bo‘lsa, o‘zlashtirish ko‘rsatkichi **12–14 ball** oralig‘ida baholanadi;

- berilgan savolga javob noto‘g‘ri yoki yuzaki javob berilsa, qo‘yilgan masalaning mohiyati mazmuni ochib berilmasa, unda o‘zlashtirish ko‘rsatkichi 0 - 11,9 ball oralig‘ida baholanadi. (17,2-20 ball – a’lo, 14,1-17,1 ball – yaxshi, 12-14 ball – qoniqarli, 0-11,9 bal – qoniqarsiz)

I. 70110501 – Ta’lim va tarbiya nazariyasi va metodikasi (boshlang‘ich ta’lim) yo‘nalishi magistrantlari uchun mutaxassislik fanlaridan Davlat attestatsiyasi test sinovi shaklida o‘tkazish tartibi va baholash mezoni

“Boshlang‘ich ta’lim fanlari nazariyasi”, “Mutaxassislik fanlarni o‘qitish metodikasi”, “Pedagogik kompetentlik”, ”Boshlang‘ich ta’lim metodologiyasi”, “**Pedagogik tadqiqotlarda statistik metodlar**” fanlaridan ko‘p variantli test sinovi shaklida o‘tkazilsa har bir variant 100 ta yoki 50 ta test savollaridan iborat bo‘ladi. Test sinovini baholash 5 ballik tizim asosida amalga oshiriladi.

Baholash usullari	Test topshiriqlari, yozma ish, tahlil uchun misollar, taqdimotlar
Baholash mezonlari	<p>5 (a’lo)</p> <ul style="list-style-type: none"> – fanga oid nazariy va uslubiy tushunchalarni to’la o‘zlashtira olish; – fanga oid ko‘rsatkichlarni tahlil qilishda ijodiy fikrlay olish; – o‘rganilayotgan jarayonlar haqida mustaqil mushohada yuritish; – o‘rganilayotgan jarayonga ta’sir etuvchi omillarni aniqlash va ularga to’la baho berish; – tahlil natijalari asosida vaziyatga to’g‘ri va xolisona baho berish; – o‘rganilayotgan jarayonlarni analistik jadvallar orqali tahlil etish va tegishli qarorlar qabul qilish. <p>4 (yaxshi)</p>

	<ul style="list-style-type: none"> – o'rganilayotgan jarayonlar haqida mustaqil mushohada yuritish; – tahlil natijalarini to'g'ri aks ettira olish; – o'rganilayotgan jarayonga ta'sir etuvchi omillarni aniqlash va ularga to'la baho berish; – o'rganilayotgan jarayonlarni jadvallar orqali tahlil etish va tegishli qarorlar qabul qilish. <p>3 (qoniqarli)</p> <ul style="list-style-type: none"> – o'rganilayotgan jarayonga ta'sir etuvchi omillarni aniqlash va ularga to'la baho berish; – o'rganilayotgan jarayonlarni analistik jadvallar orqali tahlil etish. – qaror qabul qilish haqida umumiy bilimga ega bo'lism <p>2 (qoniqarsiz)</p> <ul style="list-style-type: none"> – o'tilgan fanning nazariy va uslubiy asoslarini bilmaslik; o'tilayotgan fan qonuniyatlarini o'zlashtirishmaslikni bilmaslik
--	--

Umumkasbiy va ixtisoslik fanlaridan Davlat attestatsiyasi bo'yicha umumiyo'zlashtirish ko'rsatkichi 2 dan 5 balgacha baholanadi (5 baho – a'lo, 4 baho – yaxshi, 3 baho – qoniqarli, 2 baho – qoniqarsiz) yoki baholash 5 baholik shkaladan 100 ballik shkalaga o'tkaziladi.

Daraja	5 ballik tizim (baho)	O'zlashtirish foizda	An'anaviyda	Baholash mezonlari
O'quv boshqarma uchun	Professor o'qituvchi uchun			
A+	4,51-5,0	91-100	A'lo	talaba materialni mustaqil ravishda tez o'zlashtiradi; xatolarga yo'l qo'yaydi; mashg'ulotlarda faol ishtirop etadi; savollarga to'liq va aniq javob beradi.
A	4,3-4,5	86-90		talaba materiallarni mustaqil ravishda o'zlashtiradi; xatolarga yo'l qo'yaydi; sabollarga to'liq va aniq javob beradi.
B+	4,05-4,29	81-85	Yaxshi	talaba materiallarni yaxshi o'zlashtirgan, uni mantiqiy ifoda eta oladi; mashg'ulotlarda faol ishtirop etadi; savollarga to'liq va aniq javob beradi, biroq uncha jiddiy bo'limgan xatolarga yo'l qo'yadi.
B	3,51-4,04	71-80		talaba materiallarni yaxshi o'zlashtirgan, savollarga to'liq va aniq javob beradi, biroq uncha jiddiy bo'limgan xatolarga yo'l qo'yadi.
				asosiy materiallarni biladi, biroq aniq ifoda etishga qiynaladi; savollarfa javob berishda anqlik va to'liqlik etishmaydi; materiallarni taqdim etishda ayrim xatoliklarga yo'l qo'yadi; kommunikatsiya jarayonida

S+	3,3-3,5	66-70	Qoniqarli	qiyinchilik sezadi.
S	3,0-3,29	60-65		asosiy materiallarni biladi, biroq aniq ifoda etishga qiynaladi; savollarga javob berishda aniqlik va to‘liqlik yetishmaydi; materiallarni taqdim etishda ayrim xatoliklarga yo‘l qo‘yadi.
F	3,0 dan kam	59 dan past	Qoniqarsiz	materiallarni o‘zlashtirmagan; savollarga javob bera olmaydi; mashg‘ulatlarda ishtirok etmaydi.

ESLATMA: Yakuniy davlat attestatsiya jarayonida qo‘yilgan bahodan norozi bo‘lgan bitiruvchilar yakuniy davlat attestatsiyasi ballari e’lon qilingan kundan e’tiboran uch kun muddat ichida appelyatsiya komissiyasiga murojaat qilishga haqli. Yakuniy davlat attestatsiya komissiyasi va talaba o‘rtasida baholash ballari bo‘yicha yuzaga kelishi mumkin bo‘lgan muammolar maxsus appelyatsiya komissiyasi tomonidan ko‘rib chiqiladi hamda DAK raisi bilan kelishilgan holda xulosa qilinadi.

